

MINISTER SKARBU PAŃSTWA

00-522 Warszawa, ul. Krucza 36 / Wspólna 6

tel. 695 80 00, fax: 628 08 72, 621 33 61

MSP/DERRiUA/11841/08/JB

Warszawa, 2008.11. 19

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

W związku z oświadczeniem złożonym przez Pana Senatora Pawła Klimowicza wspólnie z innymi senatorami podczas 19. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 października 2008 r., uprzejmie informuję, co następuje.

Do czasu uchwalenia obecnie obowiązującej ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. *o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej* brak było jakichkolwiek uregulowań dotyczących rekompensaty za pozostawione mienie. Jedynie w kilku odrębnych ustawach istniało prawo zaliczania wartości mienia pozostawionego poza powojennymi granicami Polski na poczet ceny kupna nieruchomości albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego. Np. ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. *o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości*, ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* i inne.

Należy jednakże stwierdzić, iż pod rządami ww. przepisów nie wszystkie osoby mogły zrealizować prawo do rekompensaty, ponieważ praktyka zmierzała w kierunku eliminowania możliwości dochodzenia roszczeń.

W dniu 19 grudnia 2002 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej art. 212 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* w zakresie, w jakim wyłącza możliwość zaliczania wartości mienia pozostawionego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. na poczet ceny sprzedaży nieruchomości rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa.

W dniu 22 czerwca 2004 r. Wielka Izba Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu ogłosiła wyrok w sprawie skargi *Broniowski przeciwko Polsce*. Skarga Pana Broniowskiego dotyczyła braku możliwości zaspokojenia prawa do rekompensaty za mienie pozostawione na terenach, które po II wojnie światowej nie weszły w skład obecnego obszaru Polski. W wyroku Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł jednogłośnie, że nastąpiło naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, gwarantującego prawo do poszanowania własności. Trybunał wskazał, że naruszenie polegało na ustawowym wywłaszczeniu skarżącego z prawa do rekompensaty za pozostawione mienie, bez jakiegokolwiek odszkodowania.

W dniu 15 grudnia 2004 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej niektórych przepisów ustawy z dnia

12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego.

Uchwalenie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej miało zatem na celu zapewnienie wykonania postanowień Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zawartych w wyroku z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie *Broniowski przeciwko Polsce*, dotyczących uprawnień osób (i ich spadkobierców), jak również zlikwidowanie problemów, które pojawiły się w praktyce stosowania ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego.

Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. jest pierwszym aktem prawnym dotyczącym mienia zabużańskiego, umożliwiającym osobom uprawnionym realizację rekompensaty w formie świadczenia pieniężnego. Określa ona wysokość zaliczenia oraz świadczenia pieniężnego na 20% wartości pozostawionych nieruchomości.

Ustawa określa zasady realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w wyniku wypędzenia z byłego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego opuszczenia w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. dokonanego na podstawie:

- 1) układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium B.S.R.R. i ludności Białoruskiej z terytorium Polski,
- 2) układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium U.S.R.R. i ludności ukraińskiej z terytorium Polski,
- 3) układu z dnia 22 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Litewskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium Litewskiej S.R.R. i ludności litewskiej z terytorium Polski,
- 4) umowy z dnia 6 lipca 1945 r. między Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o prawie zmiany obywatelstwa radzieckiego osób narodowości polskiej i żydowskiej, mieszkających w ZSRR i o ich ewakuacji do Polski i o prawie zmiany obywatelstwa polskiego osób narodowości rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej, rusińskiej i litewskiej, mieszkających na terytorium Polski i o ich ewakuacji do ZSRR.

Prawo do rekompensaty przysługuje również osobom, które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w związku z umową pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o zamianie odcinków terytoriów państwowych z dnia 15 lutego 1951 r.

Należy podkreślić, że prawo do rekompensaty jest świadczeniem *ex gratia*, uwzględniającym możliwości płatnicze państwa polskiego oraz zasady demokratycznego państwa prawa, będącego dobrem wspólnym wszystkich obywateli. Prawo to nie ma charakteru odszkodowawczego, a przede wszystkim pomocowy.

Od początku prowadzenia wypłat rekompensat w ramach obecnie obowiązujących przepisów tj. od grudnia 2006 r. do końca października 2008 r. wypłacono blisko 6,5 tys. rekompensat na kwotę ok. 239,8 mln zł.

Obowiązki informacyjne związane z realizacją ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. wykonywane są przez Ministerstwo Skarbu Państwa następująco:

- 1) od sierpnia 2007 r. do chwili obecnej na stronie internetowej Ministerstwa Skarbu Państwa publikowane są comiesięczne komunikaty na temat przekazywanych

do Banku Gospodarstwa Krajowego danych osób uprawnionych oraz dokonanych wypłat rekompensat,

- 2) pracownicy Ministerstwa Skarbu Państwa przez 2 godziny dziennie udzielają informacji osobom zainteresowanym (łącznie jest udostępnionych 6 linii telefonicznych) na temat spraw związanych z realizacją świadczeń.
- 3) udzielana jest w szerokim zakresie informacja pisemna.

Pragnę zaznaczyć, że podawane przez Ministerstwo Skarbu Państwa terminy wypłat rekompensat mają charakter orientacyjny, wynikający z analizy danych przekazywanych przez poszczególnych wojewodów.

W bieżącym roku Ministerstwo Skarbu Państwa podjęło działania mające na celu przyspieszenie tempa wypłat rekompensat. Efektem tych działań jest uruchomienie w dniu 14 października 2008 r. jednolitego Systemu Informatycznego Rejestrów SIR, działającego jednocześnie w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz wszystkich urzędach wojewódzkich, obsługującego rejestr centralny i rejestry wojewódzkie, prowadzone przez Ministra Skarbu Państwa i wojewodów, który umożliwi zwielenokrotnienie liczby danych osób uprawnionych przekazywanych do Banku Gospodarstwa Krajowego. Wszystkie urzędy wojewódzkie otrzymały niezbędne instrukcje w sprawie dostępu do nowego systemu i mogą bez przeszkód wprowadzać dane rejestrowe.

Oceniam, że istniejąca obecnie kolejka osób oczekujących na wypłatę rekompensat powinna zostać zlikwidowana w ciągu 6-8 miesięcy i w II półroczu przyszłego roku rekompensaty będą wypłacane w systemie bieżącym tj. w następnym miesiącu po zatwierdzeniu przekazanych przez wojewodów do rejestru centralnego danych osób uprawnionych.

W grudniu br. Ministerstwo Skarbu Państwa podejmie działania mające na celu przeprowadzenie przez urzędy wojewódzkie inwentaryzacji wydanych dotychczas dokumentów potwierdzających uprawnienia zabużańskie, które nie zostały dotychczas zrealizowane, jak również złożonych do dnia 31.12.2008 r. wniosków o potwierdzenie prawa do rekompensaty.

W chwili obecnej nie jest jeszcze możliwe określenie, w jakim czasie złożone wnioski o potwierdzenie prawa do rekompensaty zostaną rozpatrzone przez wojewodów, jak również nie jest możliwe podanie terminu zakończenia wypłat wynikających z decyzji wydanych przez wojewodów w latach 2006-2007.

Prognoza wypłat z Funduszu Rekompensacyjnego na lata 2009-2011 przewiduje wypłaty świadczeń w wysokości 2 178 mln zł tj., co odpowiada ok. 54 tys. rekompensat.

MINISTERSTWO SKARBU PAŃSTWA
KRAJOWY URZĄD SKARBOWY
WARSZAWA
16/10/08
J. Kurv